

ЗАТВЕРДЖУЮ

Перший проректор Одеського
державного університету
внутрішніх справ
доктор юридичних наук, професор
полковник поліції

Максим КОРНІЄНКО

«20» _____ 08 2026 р.

ВИСНОВОК

**Одеського державного університету внутрішніх справ щодо
дисертаційного дослідження Стеценка Дмитра Ігоровича на тему:
«Забезпечення реалізації прав та законних інтересів потерпілих від
воєнних злочинів у кримінальному провадженні», поданої на здобуття
ступеня доктора філософії в галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081
«Право»**

ВИТЯГ

з протоколу засідання кафедри кримінально-правових дисциплін інституту права та безпеки Одеського державного університету внутрішніх справ МВС України № 20 від 12 серпня 2026 року щодо проведення публічної презентації та обговорення наукових результатів дисертаційного дослідження аспіранта відділу аспірантури (ад'юнктури) та докторантури Одеського державного університету внутрішніх справ Стеценка Дмитра Ігоровича на тему: «Забезпечення реалізації прав та законних інтересів потерпілих від воєнних злочинів у кримінальному провадженні», поданої на здобуття ступеня доктора філософії в галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право».

Головуючий: завідувач кафедри доктор юридичних наук, професор Андрій Бабенко.

Секретар: лаборант кафедри Пантелєєва Дар'я.

Присутні:

Балобанова Дар'я, доктор юридичних наук, професор, професор кафедри ;
Беніцький Андрій, кандидат юридичних наук, професор, професор кафедри;
Меркулова Валентина, доктор юридичних наук, професор, професор кафедри ;
Мандриченко Жанна, кандидат юридичних наук, професор, професор кафедри;
Смоков Сергій, кандидат юридичних наук, професор, професор кафедри ;
Горбаньов Ігор, кандидат юридичних наук, доцент, професор кафедри ;
Мельнікова Олена, кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри ;
Резніченко Ганна, кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри ;
Сокурєнко Віталій, доктор юридичних наук, доцент, доцент кафедри;
Проданець Наталія, кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри ;
Комісарчук Руслан, кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри ;

Федоров Ігор, кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри ;
 Матвєєвський Олег, старший викладач кафедри ;
 Саїнчин Сергій, кандидат юридичних наук, старший викладач кафедри ;
 Яцковина Віталій, кандидат юридичних наук, доцент, старший викладач кафедри;
 Стоянов Костянтин, доктор філософії, викладач кафедри;
 Снітніков Дмитро, викладач кафедри;
 Мєснянкіна Марина, викладач кафедри;
 Цимар Євгенія, викладач кафедри;
 Білак Наталя, доктор юридичних наук, викладач кафедри.

Запрошені:

Домброван Наталія, начальник відділу організації наукової діяльності Одеського державного університету внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, доцент;

Конопельський Віктор, завідувач кафедри кримінального права та кримінології Одеського державного університету внутрішніх справ, доктор юридичних наук, професор;

Пишна Ганна, завідувач кафедри адміністративної діяльності поліції Одеського державного університету внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, доцент;

підполковник поліції Медведенко Надія, , старший науковий співробітник відділення організації наукової роботи відділу організації наукової діяльності Одеського державного університету внутрішніх справ; кандидат юридичних наук, доцент.

полковник поліції Корнієнко Максим, перший проректор Одеського державного університету внутрішніх справ, доктор юридичних наук, професор;

Собко Ганна, професор кафедри кримінального права та кримінології Одеського державного університету внутрішніх справ, доктор юридичних наук, професор;

Тєслук Ірина, начальник відділу аспірантури (ад'юнктури) та докторантури Одеського державного університету внутрішніх справ, кандидат юридичних наук.

Порядок денний:

33. Про розгляд кафедрою дисертаційного дослідження аспіранта відділу аспірантури (ад'юнктури) та докторантури ОДУВС Стеценко Дмитра Ігоровича, яке подається на здобуття наукового ступеня доктора філософії зі спеціальності 081 «Право» за темою: «Забезпечення реалізації прав та законних інтересів потерпілих від воєнних злочинів у кримінальному провадженні».

СЛУХАЛИ:

Інформацію Дар'ї Пантелєєвої про розгляд та обговорення кафедрою дисертаційного дослідження аспіранта Стеценка Дмитра Ігоровича.

ВИСТУПИЛИ:

Головуючий засідання Андрій Бабенко повідомив, що на розгляд та обговорення кафедрою виноситься дисертаційне дослідження аспіранта відділу аспірантури (ад'юнктури) та докторантури ОДУВС Стеценка Дмитра Ігоровича на тему: «Забезпечення реалізації прав та законних інтересів потерпілих від воєнних злочинів у кримінальному провадженні», подане на здобуття ступеня доктора філософії в галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право». Науковий керівник – Пядишев Володимир Георгійович, доктор юридичних наук, професор. Було зазначено короткі відомості про здобувача: Стеценко Дмитро Ігорович, народився 13 червня 1998 року у селі Інгулець Херсонський район Херсонська область. 2005-2013 роки навчався у Інгулецькій загальноосвітній школі I-III ступенів. 2013-2016 роки навчався у Херсонській спеціалізованій школі №27 із поглибленим вивченням іноземних мов та інформатики. В 2021 закінчив юридичний факультет Київського національного університету імені Тараса Шевченка. 2018-2020 року навчався у Військовому інституті Київського національного університету імені Тараса Шевченка за програмою підготовки офіцерів запасу. 2020-2022 роки працював на посаді юрисконсульта Приватного підприємства «Криниця». З 2023 по 2024 роки працював на посаді аналітика бази даних ГО «Truth Hounds». З 2024 року до тепер працює на посаді детектива Національного антикорупційного бюро України.

Здобувач Стеценко Дмитро виступив з викладенням основного змісту дисертаційного дослідження. Актуальність обраної теми безпосередньо зумовлена умовами, в яких сьогодні функціонує українська система кримінальної юстиції. Збройна агресія проти України спричинила масштабну воєнну віктимізацію, значне збільшення кількості осіб, яким завдано фізичної, психологічної, моральної, майнової та соціальної шкоди.

При цьому забезпечення прав потерпілих від воєнних злочинів відбувається в особливо складних умовах. Значна частина постраждалих перебуває за кордоном, на тимчасово окупованих територіях або є внутрішньо переміщеними особами. У багатьох випадках документи та реєстри знищені, пошкоджені або недоступні. Доказова інформація може перебувати одночасно в декількох державах, міжнародних організаціях, цифрових платформах та відкритих джерелах.

Особливої уваги потребує й те, що участь потерпілої особи у кримінальному провадженні може супроводжуватися повторним переживанням травматичних подій, ризиками переслідування, розкриття конфіденційної інформації, стигматизації та втручання у приватне життя. У зв'язку із цим у роботі обґрунтовано, що ефективність розслідування воєнних злочинів не може оцінюватися виключно за кількістю повідомлень про підозру, обвинувальних актів або судових вироків. Не менш важливим критерієм ефективності діяльності держави є її реальна здатність своєчасно встановити потерпілу особу, надати їй належний процесуальний статус, забезпечити безпечну й поінформовану участь у провадженні, доступ до правничої допомоги, захист персональних даних, відшкодування завданої шкоди та можливість звернення до національних і міжнародних правовідновлювальних механізмів. За результатами проведеного

дослідження сформульовано низку теоретичних положень і практичних рекомендацій.

Підсумовуючи, здобувач зазначив, що у дисертації здійснено теоретичне узагальнення та запропоновано вирішення наукового завдання, яке полягає у формуванні комплексної кримінальної процесуальної моделі забезпечення реалізації прав та законних інтересів потерпілих від воєнних злочинів.

Головуючий засідання Бабенко Андрій запропонував перейти до обговорення кафедрою дисертаційного дослідження.

Професор кафедри Меркулова Валентина поставила питання щодо практичного змісту запропонованого у дисертаційному дослідженні потерпіло-орієнтованого підходу та межі між посиленням гарантій потерпілого та необхідністю забезпечення прав підозрюваного та обвинуваченого. Здобувач Стеценко Дмитро у відповіді повідомив, що потерпіло-орієнтований підхід у дисертації розуміється не як надання потерпілому переваги над іншими учасниками кримінального провадження, а як організація процесуальних процедур з урахуванням його реальної вразливості, безпеки, гідності та здатності фактично користуватися наданими законом правами. У практичному вимірі цей підхід передбачає своєчасне інформування потерпілого, структуровану двосторонню комунікацію з органом досудового розслідування, доступ до представника та безоплатної правничої допомоги, можливість дистанційної участі, залучення перекладача або психолога, адаптацію допиту до психоемоційного стану особи, мінімізацію повторних допитів, захист конфіденційності й персональних даних, оцінку ризиків безпеки, а також належне документування шкоди для подальших відновлювальних і компенсаційних процедур. Водночас цей підхід не може реалізовуватися за рахунок принципів змагальності, презумпції невинуватості, права на захист і справедливого судового розгляду. Межа проходить там, де заходи, спрямовані на захист потерпілого, починають необґрунтовано обмежувати можливості сторони захисту перевіряти докази, ставити під сумнів їх достовірність, брати участь у процесуальних діях у передбачених законом випадках або реалізовувати інші гарантовані права.

Професор кафедри Беніцький Андрій зазначив на використаних у дисертації категоріях «потерпілий», «жертва», та «постраждала особа» та поставив питання щодо співвідношення та практичне значення вказаних категорій у межах кримінального провадження. У відповіді Стеценко Дмитром було наголошено, що у дисертації ці поняття розглядаються як взаємопов'язані, але не тотожні. Категорія «потерпілий» має насамперед кримінально-процесуальне значення. Вона пов'язана з набуттям визначеного КПК України процесуального статусу, який надає особі конкретний комплекс прав та можливостей у кримінальному провадженні. Поняття «жертва» є ширшим і переважно використовується в міжнародно-правових актах, стандартах захисту прав людини та міжнародному кримінальному правосудді. Воно охоплює особу, яка фактично зазнала шкоди внаслідок злочину або грубого порушення міжнародного права, незалежно від того, чи набула вона формального статусу у конкретному національному кримінальному провадженні. Категорію

«постраждала особа» було використано як більш нейтральне фактичне поняття для позначення особи, щодо якої вже є дані про негативні наслідки воєнного злочину, але питання її конкретного процесуального статусу ще може бути не вирішене або вирішуватися в іншій процедурі. Практичне значення такого розмежування полягає в тому, що воно дозволяє не ототожнювати фактичне заподіяння шкоди з автоматичним виникненням усіх процесуальних наслідків. Саме тому в роботі розмежовано три площини: фактичне заподіяння шкоди, міжнародно-правове розуміння жертви та національне процесуальне визнання потерпілим.

Доцент кафедри Федоров Ігор повідомив, що у роботі здобувачем було запропоновано розглядати потерпілого від воєнного злочину як спеціальний суб'єкт кримінального провадження та поставив питання щодо передумов та наслідків такого розмежування, зокрема щодо потенційної необґрунтованої диференціації процесуального статусу потерпілих залежно від виду кримінального правопорушення. Стеценко Дмитро у своїй відповіді пояснив, що під спеціальним суб'єктом не вбачається створення нового учасника кримінального провадження чи встановлення для нього окремого, привілейованого процесуального статусу поза межами КПК України. Йдеться про спеціалізацію механізму реалізації загального статусу потерпілого з урахуванням об'єктивних особливостей воєнних злочинів та їх наслідків для постраждалих осіб. Необхідність такого підходу обумовлена тим, що потерпілий від воєнного злочину перебуває у процесуальній ситуації, яка часто не характерна для загальнокримінальних проваджень. Тому запропонована диференціація має не статусний, а гарантійний характер. Її підставою є не формальна назва кримінального правопорушення, а характер і масштаб шкоди, вразливість потерпілого, умови його участі та наявність специфічних ризиків. Такий підхід відповідає загальній логіці кримінального процесу, де закон уже передбачає особливі механізми для дітей, осіб, які потребують захисту, учасників дистанційних процесуальних дій тощо.

Професор кафедри Балобанова Дар'я поставила питання щодо принципової відмінності запропонованих у дисертаційному дослідженні моделі забезпечення прав потерпілих від воєнних злочинів від загального механізму забезпечення прав потерпілого, передбаченого КПК України. Здобувач зазначив, що у дисертаційному дослідженні виходив з того, що загальний механізм, закріплений у КПК України, створює базову процесуальну конструкцію статусу потерпілого: визначає підстави його участі, комплекс прав та обов'язків, можливість мати представника, подавати заяви і клопотання, брати участь у процесуальних діях, оскаржувати рішення, а також заявляти вимоги про відшкодування шкоди. Специфіка полягає у масовому або колективному характері віктимізації, значному рівні фізичної та психологічної травматизації, переміщенні населення, перебуванні потерпілих за кордоном або на тимчасово окупованих територіях, втраті документів, труднощах ідентифікації, ризиках помсти або переслідування, складності документування шкоди та необхідності подальшого доступу до міжнародних і компенсаційних процедур. Саме тому запропонована нами модель має багаторівневий характер. Вона охоплює

статусно-ідентифікаційні, інформаційно-комунікаційні, процесуальні, представницькі, безпекові, компенсаційно-відновлювальні, цифрово-доказові та міжнародно-правові гарантії. Її відмінність від загальної моделі полягає не у створенні принципово іншого набору прав, а в системному поєднанні правових, організаційних і процедурних засобів, які забезпечують фактичну реалізацію вже закріплених прав у специфічних умовах розслідування воєнних злочинів.

Головуючий засідання Андрій Бабенко підтримав дисертаційне дослідження, відзначив зміст праці, ступінь виконання науково-дослідних завдань та якість засвоєння освітньо-наукової програми, які свідчать про те, що здобувач провів цілісне, належно аргументоване й повністю самостійне дослідження. Дисертація являє собою завершений науковий доробок, який має вагомe значення для розвитку вітчизняної юридичної науки.

Начальник відділу аспірантури (ад'юнктури) та докторантури Теслюк Ірина повідомила про виконання здобувачкою освітньо-наукової програми та індивідуального плану наукової роботи в повному обсязі.

Підсумовуючи обговорення, головуєчий засідання Андрій Бабенко запропонував винести на голосування питання про затвердження висновку про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертаційного дослідження Стеценко Дмитра Ігоровича.

За -22, проти -0, утрималось -0.

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації Стеценка Дмитра Ігоровича на тему: «Забезпечення реалізації прав та законних інтересів потерпілих від воєнних злочинів у кримінальному провадженні», поданої на здобуття ступеня доктора філософії в галузі 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право»

Обґрунтування вибору теми дослідження. Повномасштабна збройна агресія російської федерації проти України зумовила безпрецедентне для національної системи кримінальної юстиції навантаження, пов'язане з необхідністю документування, розслідування та судового розгляду воєнних злочинів. Масовість таких діянь, їх просторове поширення, транснаціональний характер окремих доказових джерел, перебування значної частини потерпілих за межами України або на тимчасово окупованих територіях, руйнування документів і реєстрів, а також травматичний характер пережитого насильства істотно ускладнюють традиційні кримінальні процесуальні механізми забезпечення прав потерпілих.

У кримінальному провадженні щодо воєнних злочинів потерпілий не може розглядатися лише як особа, якій формально надано процесуальний статус відповідно до положень КПК України. Його процесуальне становище має комплексний характер: потерпілий є носієм порушеного приватного інтересу, джерелом доказової інформації про обставини міжнародного злочину, учасником процесуальної комунікації з органами досудового розслідування та судом, суб'єктом права на безпеку, конфіденційність, правову допомогу,

відшкодування шкоди й доступ до національних та міжнародних механізмів правовідновлення. Саме тому ефективність кримінального провадження у справах цієї категорії не може оцінюватися лише через факт реєстрації кримінального правопорушення, повідомлення про підозру чи ухвалення вироку. Вона повинна вимірюватися також тим, наскільки реально потерпілий може бути встановлений, поінформований, залучений до провадження, захищений від повторної віктимізації та забезпечений доступом до компенсаційних процедур.

Актуальність теми посилюється тим, що чинна модель кримінального процесуального статусу потерпілого в Україні формувалася переважно для загальнокримінальних проваджень, у яких подія злочину, коло потерпілих, територія провадження та доказова база зазвичай мають індивідуалізований і локалізований характер. Воєнні злочини породжують іншу процесуальну реальність: кількість потерпілих може бути значною, їх місцезнаходження невідомим або змінним, шкода - фізичною, психологічною, майновою, моральною, колективною або довготривалою, а доказова інформація - розподіленою між національними органами, міжнародними організаціями, відкритими джерелами, цифровими платформами, іноземними юрисдикціями та спеціальними компенсаційними інституціями. У таких умовах формального закріплення прав потерпілого у КПК України недостатньо.

Потребує наукового обґрунтування спеціальна кримінально процесуальна модель забезпечення реалізації прав і законних інтересів потерпілих від воєнних злочинів, яка поєднує теоретико-правові положення про гарантії прав учасників кримінального провадження, особливості статусу потерпілого від міжнародних злочинів, міжнародні стандарти участі та захисту потерпілих, національні механізми правової допомоги, безпеки, відшкодування шкоди, використання цифрових джерел інформації та форми міжнародного співробітництва. Проблематика дослідження має також практичне значення. Національні органи досудового розслідування, прокуратура, суди, адвокати, система безоплатної правничої допомоги, громадські організації та міжнародні інституції одночасно залучені до процесів документування воєнних злочинів, встановлення потерпілих, збирання доказів, забезпечення участі постраждалих осіб, їх інформування, захисту та супроводу у компенсаційних процедурах. Відсутність належної координації між цими елементами здатна призвести до втрати доказової інформації, повторної травматизації потерпілих, необґрунтованого затягування процесуального визнання особи потерпілою, фрагментації правової допомоги та зниження ефективності майбутнього відшкодування шкоди.

Окремого значення набуває цифровий вимір кримінального провадження щодо воєнних злочинів. Фото- і відеоматеріали, супутникові знімки, геолокаційні дані, відомості з відкритих джерел, цифрові архіви, матеріали журналістських розслідувань, дані міжнародних платформ і спеціалізованих баз можуть істотно посилювати доказову спроможність показань потерпілих. Водночас такі матеріали не повинні підміняти особисте джерело відомостей і набувають процесуального значення лише за умови належної фіксації, перевірки, автентифікації та введення до кримінального провадження у

передбаченій законом формі. Це обумовлює потребу в дослідженні цифрових джерел не тільки як засобів доказування, а й як інструментів мінімізації вторинної віктимізації потерпілих.

Не менш істотним є міжнародний вимір досліджуваної проблематики. Міжнародна правова допомога, спільні слідчі групи, співробітництво України з Міжнародним кримінальним судом, діяльність Реєстру збитків для України, перспективне створення Компенсаційної комісії та компенсаційного фонду формують нове середовище реалізації прав потерпілих. У цьому середовищі матеріали національного кримінального провадження мають значення не лише для доведення події злочину і вини конкретних осіб, а й для підтвердження шкоди, статусу потерпілого та причинно-наслідкового зв'язку у майбутніх компенсаційних процедурах.

Отже, актуальність дисертаційного дослідження зумовлена необхідністю комплексного наукового осмислення забезпечення реалізації прав та законних інтересів потерпілих від воєнних злочинів у кримінальному провадженні як самостійної кримінально-процесуальної проблеми, що перебуває на перетині національного кримінального процесу, міжнародного кримінального правосуддя, міжнародного гуманітарного права, цифрового доказування, механізмів захисту потерпілих і компенсаційних інструментів.

Ступінь наукової розробленості теми. Загальнотеоретичні та кримінальні процесуальні аспекти забезпечення прав учасників кримінального провадження досліджувалися у працях Ю. М. Грошевого, О. В. Капліної, О. П. Кучинської, Л. М. Лобойка, В. Т. Малярєнка, М. А. Погорецького, В. М. Тertiшника, О. Г. Шило та інших учених. Проблеми правового статусу потерпілого, його участі у кримінальному провадженні, представництва та забезпечення законних інтересів були предметом дослідження С. Є. Абламського, С. В. Давиденка, Є. В. Діденка, М. І. Гошовського, О. П. Кучинської, А. В. Лапкіна, М. В. Сенаторова, О. О. Сольонової та інших науковців. 23 Окремі питання розслідування воєнних злочинів, міжнародних злочинів, документування шкоди, співробітництва з міжнародними інституціями, використання цифрових джерел інформації та відкритих джерел у доказуванні висвітлювалися у працях І. В. Басистої, І. В. Гловюк, О. Є. Користіна, С. В. Демедюка, Р. І. Радейка, А. В. Скрипника, К. П. Шевчишеної, М. І. Смирнова, І. Р. Мудрої, А. Ю. Піменової та інших авторів. Водночас більшість наявних досліджень зосереджена або на загальному статусі потерпілого, або на методиці розслідування воєнних злочинів, або на окремих міжнародно-правових механізмах. Комплексна кримінально процесуальна модель забезпечення реалізації прав і законних інтересів потерпілих від воєнних злочинів у національному кримінальному провадженні з урахуванням міжнародного й компенсаційного виміру ще не отримала належного цілісного опрацювання.

Мета і завдання дослідження. Метою дисертаційного дослідження є розроблення цілісної кримінально-процесуальної концепції забезпечення реалізації прав та законних інтересів потерпілих від воєнних злочинів у кримінальному провадженні, а також формулювання науково обґрунтованих пропозицій щодо вдосконалення національних і транснаціональних механізмів

їх процесуальної участі, захисту, інформування, відшкодування шкоди та доступу до правовідновлювальних процедур.

Для досягнення поставленої мети у дисертації вирішувалися такі завдання:

- розкрити поняття, зміст і функціональне призначення інституту забезпечення прав, свобод і законних інтересів учасників кримінального провадження;

- визначити особливості потерпілого від воєнних злочинів як суб'єкта кримінального процесу, з урахуванням проблем ідентифікації, процесуального визнання, вразливості та характеру заподіяної шкоди;

- систематизувати міжнародні стандарти забезпечення прав потерпілих від міжнародних злочинів у частині участі, безпеки, конфіденційності, правової допомоги, відшкодування шкоди та запобігання вторинній віктимізації;

- охарактеризувати проблеми встановлення особи потерпілого, своєчасного надання процесуального статусу, належного інформування та підтримання процесуальної комунікації у досудовому розслідуванні воєнних злочинів;

- з'ясувати процесуальні гарантії реалізації прав потерпілого під час проведення слідчих (розшукових) і процесуальних дій, зокрема допиту, впізнання, дистанційної участі, залучення психолога та застосування потерпіло-орієнтованого підходу;

- дослідити доступ потерпілих від воєнних злочинів до правової допомоги, процесуального представництва, безоплатної правничої допомоги та компенсації процесуальних витрат;

- визначити зміст і межі забезпечення безпеки, конфіденційності та захисту персональних даних потерпілих у провадженнях щодо воєнних злочинів;

- розкрити національні механізми реалізації права потерпілого на відшкодування шкоди у кримінальному провадженні та виявити проблеми їх ефективності;

- обґрунтувати процесуальні умови використання цифрових джерел інформації, матеріалів відкритих джерел (OSINT) та інших цифрових даних для підтвердження показань потерпілих;

- визначити роль міжнародної правової допомоги у встановленні потерпілих, отриманні доказів і забезпеченні участі потерпілих у провадженнях щодо воєнних злочинів;

- проаналізувати співробітництво України з Міжнародним кримінальним судом щодо реалізації прав потерпілих, їх участі у провадженні, представництва, репарацій і взаємодії з Трастовим фондом для жертв;

- сформулювати науково обґрунтовані пропозиції щодо вдосконалення законодавства та практики забезпечення прав потерпілих від воєнних злочинів.

Об'єктом дослідження є кримінальні процесуальні правовідносини, що виникають, змінюються та реалізуються у зв'язку із забезпеченням прав і законних інтересів потерпілих від воєнних злочинів у кримінальному провадженні.

Предметом дослідження є забезпечення реалізації прав та законних інтересів потерпілих від воєнних злочинів у кримінальному провадженні.

Методи дослідження. Методологічну основу дисертації становить комплекс філософських, загальнонаукових та спеціально-юридичних методів пізнання, застосування яких забезпечило всебічне дослідження проблеми реалізації прав і законних інтересів потерпілих від воєнних злочинів у кримінальному провадженні.

Діалектичний метод використано для з'ясування взаємозв'язку між загальним інститутом забезпечення прав учасників кримінального провадження та спеціальним статусом потерпілого від воєнних злочинів.

Системно структурний метод застосовано під час визначення системи гарантій реалізації прав потерпілих, їх класифікації та співвідношення між статусними, комунікаційними, доказовими, безпековими, компенсаційними й міжнародними гарантіями.

Формально-юридичний метод дав змогу проаналізувати положення Конституції України, КПК України, КК України, міжнародно-правових актів, документів Міжнародного кримінального суду, актів Ради Європи та інших нормативних джерел.

Порівняльно-правовий метод використано для зіставлення національної моделі процесуального статусу потерпілого з міжнародними стандартами захисту жертв міжнародних злочинів, а також для аналізу взаємодії національного кримінального провадження з Міжнародним кримінальним судом, Реєстром збитків для України та іншими спеціальними механізмами. Герменевтичний метод застосовано при тлумаченні змісту норм кримінального процесуального законодавства та міжнародних стандартів участі, безпеки, конфіденційності й відшкодування шкоди.

Функціональний метод дав змогу розкрити практичне призначення окремих гарантій потерпілого, зокрема інформування, представництва, дистанційної участі, захисту персональних даних і цифрового підтвердження показань.

Логіко-нормативний метод використано для формулювання пропозицій щодо вдосконалення кримінального процесуального законодавства.

Метод правового моделювання застосовано при побудові авторської моделі забезпечення реалізації прав потерпілих від воєнних злочинів як багаторівневого механізму, що поєднує національні кримінальні процесуальні процедури, міжнародні стандарти й компенсаційні інституції.

Соціологічний метод використано при підготовці та аналізі результатів анкетування слідчих, прокурорів і адвокатів щодо проблем встановлення потерпілих, їх інформування, участі у провадженні, захисту, правової допомоги та відшкодування шкоди.

Статистичний метод застосовано для узагальнення кількісних показників відповідей респондентів.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертаційне дослідження виконано відповідно до положень Національної стратегії у сфері прав людини на 2021-2023 роки (що затверджена указом Президента України від 24 березня 2021 року № 119/2021), Плану дій з реалізації Національної стратегії у сфері прав людини на 2021-2023 роки (що затверджений

розпорядженням Кабінету Міністрів України від 23 червня 2021 року № 756-р) пріоритетного напрямку «Правові механізми забезпечення і захисту прав та свобод людини», «Фундаментальні та прикладні проблеми наукового забезпечення боротьби зі злочинністю в Україні», Стратегії розвитку Національної академії правових наук України на 2021-2025 роки, затвердженої постановою загальних зборів Національної академії правових наук України від 26 березня 2021 року №12-21, Тематиці наукових досліджень і науково технічних (експериментальних) розробок на 2020–2024 роки (наказ МВС України від 11 червня 2020 р. № 454), а також в межах науково-дослідних робіт Одеського державного університету внутрішніх справ «Пріоритетні напрямки розвитку реформування правоохоронних органів в умовах розгортання демократичних процесів у державі» (державний реєстраційний номер № 0116U006773), та згідно з планом науково-дослідницької роботи кафедри кримінально-правових дисциплін «Забезпечення кримінально-правової діяльності суб'єктів запобігання кримінальним правопорушенням в інтересах кримінального судочинства» (державний реєстраційний номер № 0124U004215).

Тема дисертаційного дослідження затверджена вченою радою Одеського державного університету внутрішніх справ 25 жовтня 2025 року (протокол № 15).

Особистий внесок здобувача. Дисертація є самостійною науковою працею. Наукові положення, висновки, пропозиції та рекомендації, що виносяться на захист, сформульовані автором особисто. У наукових працях, виконаних у співавторстві, здобувачем розроблено положення, пов'язані з кримінально-процесуальним забезпеченням прав потерпілих від воєнних злочинів, відшкодуванням шкоди, участю громадських організацій, процесуальним статусом потерпілого, цифровими джерелами інформації та взаємодією національного кримінального провадження з міжнародними компенсаційними механізмами.

Наукова новизна отриманих результатів полягає в тому, що дисертація є комплексним кримінально-процесуальним дослідженням забезпечення реалізації прав та законних інтересів потерпілих від воєнних злочинів, у якому обґрунтовано цілісну модель поєднання національних процесуальних гарантій, міжнародних стандартів, цифрових засобів підтвердження доказової інформації та компенсаційних механізмів.

У межах проведеного дослідження отримано такі результати, що мають наукову новизну:

вперше:

- сформульовано авторське визначення забезпечення реалізації прав та законних інтересів потерпілих від воєнних злочинів у кримінальному провадженні як системи процесуальних, організаційних, комунікаційних, безпекових, доказових і компенсаційних заходів, спрямованих на реальне набуття та здійснення потерпілим своїх прав, захист від вторинної віктимізації та створення передумов для відновлення порушених прав;

- обґрунтовано підхід до потерпілого від воєнних злочинів як спеціального суб'єкта кримінального провадження, статус якого потребує врахування

міжнародно-правової природи злочину, масового або колективного характеру шкоди, вразливості особи, ризиків безпеки та зв'язку провадження з майбутніми компенсаційними процедурами;

- розроблено багаторівневу модель гарантій забезпечення прав потерпілих від воєнних злочинів, що охоплює статусно-ідентифікаційні, інформаційно комунікаційні, процесуальні, представницькі, безпекові, компенсаційно відновлювальні, цифрово-доказові та міжнародно-правові гарантії;

- доведено подвійне функціональне призначення матеріалів національного кримінального провадження у справах про воєнні злочини: як засобів доказування у кримінальному процесі та як потенційного доказового ресурсу для Реєстру збитків для України, майбутньої Компенсаційної комісії та інших правовідновлювальних процедур;

удосконалено:

- науковий підхід до співвідношення понять «потерпілий», «жертва» і «постраждала особа» у провадженнях щодо воєнних злочинів, відповідно до якого фактичне заподіяння шкоди, міжнародно-правове розуміння жертви та національне процесуальне визнання потерпілим є взаємопов'язаними, але не тотожними юридичними площинами;

- положення щодо моменту і процедури визнання особи потерпілою, зокрема необхідність поєднання оперативності набуття процесуального статусу з мінімально необхідною перевіркою зв'язку між особою, шкодою та подією воєнного злочину;

- класифікацію процесуальних гарантій участі потерпілого у досудовому розслідуванні з урахуванням інформування, дистанційної участі, подання заяв і клопотань, представництва, перекладу, залучення психолога та спеціальних процедур для вразливих категорій потерпілих;

- підхід до використання цифрових джерел інформації, матеріалів відкритих джерел (OSINT) та інших цифрових даних для підтвердження показань потерпілих, за яким такі матеріали не є самостійним видом доказів і набувають значення лише після належного процесуального оформлення, перевірки й оцінки у сукупності з іншими доказами;

дістало подальшого розвитку:

- теоретичні положення про інститут забезпечення прав учасників кримінального провадження як систему нормативних, організаційних і процедурних гарантій, спрямованих на фактичну, а не декларативну реалізацію прав;

- положення про потерпіло-орієнтований підхід у кримінальному провадженні щодо воєнних злочинів, який передбачає баланс між ефективністю розслідування, правами підозрюваного чи обвинуваченого та реальним захистом прав постраждалої особи;

- наукові підходи до міжнародної правової допомоги, співробітництва України з Міжнародним кримінальним судом, Реєстру збитків для України та інших компенсаційних механізмів як елементів правовідновлювального контуру забезпечення прав потерпілих від воєнних злочинів.

Практичне значення отриманих результатів полягає в тому, сформульовані у дисертації висновки, положення та пропозиції можуть бути використані:

- у науково-дослідній сфері – для подальшого вивчення процесуального статусу потерпілих від воєнних злочинів, механізмів забезпечення їх участі, безпеки, відшкодування шкоди та взаємодії з міжнародними інституціями;

- у правотворчій діяльності – під час підготовки змін і доповнень до КПК України, законодавства про безоплатну правничу допомогу, захист осіб, які беруть участь у кримінальному судочинстві, захист персональних даних, документування шкоди та компенсаційні процедури;

- в освітньому процесі – під час викладання навчальних дисциплін «Кримінальний процес», «Криміналістика», «Міжнародне кримінальне право», «Розслідування воєнних злочинів», а також при підготовці навчально методичних матеріалів для здобувачів вищої юридичної освіти.

Апробація матеріалів дисертації. Висновки і положення дисертаційного дослідження обговорювалися на засіданні кафедри кримінально-правових дисциплін інституту права та безпеки Одеського державного університету внутрішніх справ. Основні положення, висновки та пропозиції дисертаційного дослідження апробовано шляхом оприлюднення на міжнародних і всеукраїнських науково-практичних та науково-теоретичних конференціях, зокрема: Юридична наука та освіта: минуле, сучасне і майбутнє : матеріали Міжнар. науково-практ. конф., м. Київ, 1 травня 2025 р.; Актуальні виклики розвитку юридичної науки і практики в умовах воєнного стану та повоєнної відбудови : матеріали міжнар. науково-практ. конф., м. Київ, 2 травня 2024 р.; Кримінальний аналіз і кібербезпека: об'єднання зусиль для нових викликів: матеріали Науково-практ. конф., м. Одеса, 22 травня 2026 р.; Національна поліція України у формуванні безпекового середовища: наука, практика, інновації: матеріали Всеукраїнської науково-практ. конф., 22 травня 2026 р.

СПИСОК ПУБЛІКАЦІЙ ЗДОБУВАЧА ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ ТА ВІДОМОСТІ ПРО АПРОБАЦІЮ МАТЕРІАЛІВ ДИСЕРТАЦІЇ

Наукові праці, в яких опубліковані основні наукові результати дисертації:

1. Стеценко Д., Костюченко О. Відшкодування потерпілим шкоди, завданої в результаті воєнних злочинів. Науковий вісник Ужгородського Національного Університету, Серія ПРАВО. Випуск 90: ч. 4. 2025. С. 267-272. URL: <https://visnyk-juris-uzhnu.com/wp-content/uploads/2025/09/39-3.pdf>

2. Стеценко Д., Костюченко О. Участь громадських організацій у захисті прав потерпілих від воєнних злочинів. Електронне наукове видання «Аналітично порівняльне правознавство», Випуск № 05, 2025, частина 3. С. 181-186. URL: <https://app-journal.in.ua/wp-content/uploads/2025/10/29-2.pdf>

3. Стеценко Д. Цифрові джерела інформації у підтвердженні показань потерпілих від воєнних злочинів: процесуальна форма та критерії оцінки. Південноукраїнський правничий часопис. ОДУВС. 2026. № 2. С. 68-72. URL: <https://sulj.oduvs.od.ua/archive/2026/2/15.pdf>

4. Стеценко Д. Взаємодія національного кримінального провадження з міжнародним компенсаційним механізмом щодо шкоди, завданої воєнними злочинами: проблеми доказової сумісності та процесуального супроводу потерпілих. Юридичний бюлетень. 2026. № 40. С. 211-216. URL: <https://lawbulletin.oduvs.od.ua/archive/2026/40/26.pdf>

5. Стеценко Д. Деякі питання процесуального статусу потерпілого в кримінальних провадженнях щодо воєнних злочинів. Наше право. № 1, 2026. С. 75-79. URL: https://nashe-pravo.unesco-socio.in.ua/wp-content/uploads/archive/NP-2026-1/NP_2026_1_075.pdf

які засвідчують апробацію матеріалів дисертації:

1. Стеценко Д., Костюченко О. Проблематика зміни підслідності у кримінальних провадженнях, пов'язаних із зникненням осіб безвісти в умовах воєнного стану. Юридична наука та освіта: минуле, сучасне і майбутнє : матеріали Міжнар. науково-практ. конф., м. Київ, 1 травня 2025 року / упоряд. М.О. Денисюк. Київ, 2025. С. 368-370.

2. Стеценко Д. Загальна характеристика бази даних I-DOC, практика та перспективи її застосування в кримінальному процесі. Актуальні виклики розвитку юридичної науки і практики в умовах воєнного стану та повоєнної відбудови : матеріали міжнар. науково-практ. конф., м. Київ, 2 травня 2024 р. Київ, 2024. С. 366-367.

3. Стеценко Д. Цифрові джерела інформації як засіб мінімізації вторинної віктимізації потерпілих від воєнних злочинів у кримінальному провадженні. Кримінальний аналіз і кібербезпека: об'єднання зусиль для нових викликів: матеріали Науково-практ. конф., м. Одеса, 22 травня 2026 року. Одеса, 2026. С. 216-221.

4. Стеценко Д. Кримінально-процесуальне забезпечення міжвідомчої та міжнародної взаємодії національної поліції України у документуванні організованих форм воєнної злочинності: потерпіло орієнтований аспект. Національна поліція України у формуванні безпекового середовища: наука, практика, інновації: матеріали Всеукраїнської науково-практ. конф., 22 травня 2026 р.

УХВАЛИЛИ:

1. Інформацію взяти до відома.

2. Затвердити висновок про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації Стеценка Дмитра Ігоровича на тему: «Забезпечення реалізації прав та законних інтересів потерпілих від воєнних злочинів у кримінальному провадженні» поданої на здобуття ступеня доктора філософії з метою надання висновку про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації.

3. Констатувати, що за актуальністю, ступенем новизни, обґрунтованістю, науковою та практичною цінністю здобутих результатів Стеценка Дмитра Ігоровича за темою: «Забезпечення реалізації прав та законних інтересів потерпілих від воєнних злочинів у кримінальному провадженні» відповідає спеціальності 08 «Право» та вимогам Порядку підготовки здобувачів вищої

освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах) затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 року № 261, Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44.

4. Рекомендувати дисертацію Стеценка Дмитра Ігоровича за темою: «Забезпечення реалізації прав та законних інтересів потерпілих від воєнних злочинів у кримінальному провадженні» до Вченої ради для захисту на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право» у разовій спеціалізованій вченій раді.

Голова засідання

Секретар засідання

Андрій БАБЕНКО

Дар'я ПАНТЕЛЄВА